

## ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ\*

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1879, ἐν τῷ γνωστῷ Περσινῷ θεάτρῳ Ἀθηναίῳ, ἐδίδετο ἐπὶ τρεῖς ἐλοκλήρους μῆνας ἐπιτυχῆς τις κωμῳδία τῆς τε εὐνοϊκῆς τῶν διακεκριμένων κριτικῶν κρίσεως καὶ τῆς ἐπιδοκιμασίας τοῦ κοινοῦ τυχεῖσα τότε. Τῆς κωμῳδίας ταύτης μία, ἐνθουμοῦμαι, ὑπὲρ πάσας τὰς λοιπὰς σκηνὰς εἰκίνει καθ' ἑκάστην ἐσπέραν τὸν ἀσθεστον τοῦ Περσινῶ κοινῶ γέλωτα καὶ προσκάλει τὰς ζωηροτέρους αὐτοῦ χειροκροτήσεις καὶ ἡ σκηνὴ αὕτη ἦν ἐκτενὴς διαφορουμένης ἐννοίας διάλογος μεταξὺ ἀπλοϊκῆς τινος χωρικῆς ὑπηρέτιδος καὶ τινος ὑπάλληλου τῆς ἄλλοτε ἀμειψάτης ἀποχριστικῆς Ἑταιρείας τοῦ Ἡλίου :

— Εἰμι ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἡλίου καὶ ἀσφαλίζω τὴν ζωὴν, ἔλεγεν ἐν ἀρχῇ τοῦ διαλόγου ὁ Περσινὸς ὑπάλληλος ἐπιθυμῶν ἵν' ἀναγγελοῖται οὕτω ὑπὸ τῆς ὑπηρέτιδος εἰς τὸν κύριον αὐτῆς.

— Τοῦ Ἡλίου ἀντιπρόσωπος ; . . . ἀνέκραζεν ἑκπληκτος αὕτη, κατὰ δὴ ὑποχωρεῖσθαι βήματα καὶ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἐπιμόνως τὸν περὶ τοῦ ἐξετάζοντος ἐπισκέπτην, ὥσπερ θέλουσιν ν' ἀνακαλύψῃ λάμψιν τινὰ ἐπ' αὐτοῦ μαρτυροῦσθαι τὴν πρὸς τὸν λαμπρὸν τῆς ζωῆς πατέρα σχέσιν του.

— Καὶ ἀσφαλίζω τὴν ζωὴν, προσέθετεν ὁ πικροῦργος ὑπάλληλος πονηρῶς πλέον μειδιῶν πρὸ τοῦ ἀπιστεύτου μεγέθους τοιαύτης ἀπλότητος.

— Τὴν ζωὴν ; ἀσφαλίζετε ἀληθῶς τὴν ζωὴν ; Ἐάν δὲν μὲ ἀπατάτε λοιπὸν τὴν ἀγράμματον, κύριε, δὲν εἶναι δυνατόν πρὶν ἢ σὰς ἀναγγεῖλω εἰς τὸν κύριόν μου νὰ ἀσφαλίσητε πρότερον τὴν ἰδικήν μου ; ἤρῳτα μετὰ κωμικῆς εὐπιστίας ἡ ἀπλοϊκὴ κόρη.

— Εὐχαρίστως, ἀπήντα μετὰ προσπεποιημένης αὐστηρότητος ἑκαῖνος, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ μοὶ εἴπητε πρῶτον ποίως ἡλικίας εἰσθε, μέχρι τίνος ἐποχῆς ἐπιθυμεῖτε νὰ ἀσφαλισθῆτε, ἔάν . . . . .

— Ὅσον διὰ τὴν ἡλικίαν, διέκοπτε μετὰ σπουδῆς ἡ χωρικὴ, δὲν ἐνθουμοῦμαι, ἀλλ' ἀφοῦ θὰ ἔχητε τὴν καλωσύνην νὰ ἀσφαλίσητε τὴν ζωὴν μου, ἐπιθυμῶ νὰ μοὶ τὴν ἀσφαλίσητε μίαν φορὰν διὰ πάντοτε.

— Αἶ, τοῦτο εἶναι εὐλίγον δύσκολον, παρετήρει μόλις κρατῶν τὸν γέλωτα ὁ πονηρὸς ὑπάλληλος, ἄλλως τε θὰ πληρώσητε πολλά.

— Πῶς ; θὰ πληρώσω ; θὰ σὰς πληρώσω ; ἀλλ' εἶναι ἀδύνατον, ἀπολύτως ἀδύνατον, διότι ὁ κύριός μου θὰ μοὶ δώσῃ ὅλους τοὺς μισθοὺς μου

\* Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Συλλόγῳ τῇ 29 Μαρτίου 1885.

ὡς προῖκα μόνον ὕταν ὑπανδρευθῶ. Τί ἀτυχία! καὶ ἡ ἀθανασία λοιπὸν ἀγορεύεται διὰ χρημάτων; ἡρώτα μετ' ἀπελπισίας ἡ ἀτυχὴς ὑπηρέτις.

Ὁ διάλογος ἐξηκολούθει ἐπὶ τοῦ πότερον ὁ γάμος ἢ ἡ ἀσφάλεια τῆς ζωῆς εἶναι προκριτότερον καὶ παρετείνετο, τῆς ἀπλοϊκῆς χωρικῆς ἐπὶ πολὺ δεικνυούσης ἐν τῇ αὐτῇ γλυκεῖᾳ πλάνῃ.

Ἐὰν αἱ ἀσφαλιζοῦνται τὴν ζωὴν Ἑταιρίαι εἶχον τὴν ἔννοιαν, ἣν ὑπέθετεν ἡ ἀπλοϊκὴ ὑπηρέτις, ἐὰν παρῆχον ἀληθῶς ὅ,τι θερμῶς αὕτη ἐζήτει, ὁποῖον τότε ἐπιτυχέστερον δι' ἐμὲ ἀναγνώσματος θέμα; Τίς θὰ ἠδύνατο νὰ συνχρησίστῃ πλειότερους ἀκροατὰς ἐκείνου, ὅστις διὰ πρώτην ἐν Ἑλλάδι φορὰν θὰ ἀνέπτυσσε τοὺς ὅρους καὶ τὸν τρόπον τοιαύτης ἀσφαλείας; Τίς θὰ ἀπουσίαζεν ἐκουσίως, τίς θὰ ἀπεχώρει προκειμένου περὶ τοιοῦτου Εὐχγγελίου; Οὐδεὶς, ἢ τὸ πολὺ αἱ κυρίαι μόνον, ἐὰν ἕτερος κατὰ τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἀλλοαχοῦ καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν πάντοτε ἔννοιαν ὠμίλει περὶ ἀσφαλείας τῆς καλλονῆς καὶ οἱ ὑποψήφιοι ἴσως βουλευταὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἐὰν ἄλλος ἐδείκνυε τίνι τρόπῳ δύναται ν' ἀσφαλισθῇ ἡ βουλευτικὴ ἐπιτυχία. Δυστυχῶς οὐδεμίᾳ ἑταιρίᾳ κατώρθωσεν ἔτι ν' ἀφαιρέσῃ τὸ μονοπώλιον τῶν θρησκειῶν καὶ ἡ ἀθανασία μένει ἀκόμη ἀποκλειστικὸν προνόμιον τοῦ ὠραίου φύλλου... τῆς ψυχῆς τουτέστιν. Εἶναι ἀληθές ὅτι τὸ προνόμιον τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ δικαίως ὡς καταδική ὑπὸ τῶν ὠραίων ἀπογόνων τῆς Εὐχῆς, διότι ἐὰν ἅπαντες μεταβαλλώμεθα μετὰ θάνατον εἰς ψυχάς, εἰς κυρίαις τουτέστιν, ὅ πέραν τοῦ τάφου βίος θὰ ᾔναι ὅντως βίος ἀβίωτος, ἀλλὰ διὰ τοῦτο μετὰ λύπης λέγω ὅτι οὐδεμίᾳ δυστυχῶς ἀσφαλιστικῇ Ἑταιρίᾳ μετέβαλε τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς εἰς ἀθανασίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὅτι τὸ θέμα μου ἐπομένως δὲν παρουσιάζει τὸ ἀνεκτίμητον ἐκεῖνο ἐνδιαφέρον ὅπερ θὰ ἠύχόμην. Εἶναι τοῦνυντίον ἐκ πρώτης ὀψέως θέμα ξηρόν, πτωχόν, πτωχότερον τοῦ ἐλληνικοῦ τραγικοῦ, μικρὰς πάντοτε ἀναπτύξεως τυχόν, οὐδεμιᾶς ἴσως ἐν Ἑλλάδι, θέμα ὑποδεικνύον τὴν θέσιν τοῦ ἐπιχειροῦντος τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ δυσχερεστέραν τῆς τοῦ καλουμένου νὰ ὑμνήσῃ καὶ ἐξάρῃ ἐν ἐπικηδείᾳ λόγῳ τὰς ἀρετὰς ἀπὸ τῆς αἰσθητικῆς καὶ ἀγνώστου νεκροῦ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐξέλεξα τοιοῦτον ἀτυχὲς θέμα; θὰ μοι εἴπητε. Διότι ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός μου ἔχω καθῆκον ν' ἀναδέχωμαι τὴν υπεράσπισιν παντὸς ἀτυχοῦς ἔστω καὶ ἀληθῶς ἐγκληματίου, πολὺ δὲ πλειότερον τῶν ἀδικουμένων καὶ πρέπει νὰ μάθῃτε ὅτι ὡς πολλῶν ἀνθρώπων οὕτω καὶ πολλῶν θεμάτων ἡ ἀξία παραγνωρίζεται. Τὸ περὶ οὗ πρόκειται θέμα ὑφ' ὅλην τὴν ὑποτιθεμένην ξηρότητα, ὑφ' ὅλην τὴν φαινομένην πτωχείαν του ἐγκρύπτει ἱερὰς ἀληθοῦς ζωῆς, ὅλην πλουσίαν καὶ ὠφέλιμον, ἐνδιαφέρον πρακτικὸν περισσότερον πολλῶν φιλοσοφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν φημιζομένων ζητημάτων. Χωρὶς νὰ ὑποσχηθῇται πολλὰ ἐκ πρώτης ὀψέως δύναται ἐγγύτερον καὶ βαθύτερον ἐξεταζόμενον νὰ προκαλέσῃ τὴν σύντονον



προσοχήν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον πάντων, οὐδ' αὐτῶν τῶν ἡμιστὰ πρακτικῶν καὶ τὰ μάλ' αῤωμαντικῶν δεσποινίδων ἐξαίρουμένων διὰ τῆς ὑποδείξεως λ. χ. τοῦ τρόπου δι' οὗ καὶ νὰ σχηματισθῇ καὶ αὐξηθῇ ἡ προϊξ των, δύναται, οὐδ' αὐτῶν τῶν μᾶλλον ρωμαντικῶν λέγω, διότι εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς ὑπὲρ πάσων ρωμαντικῆν σκέψιν ἰσχύει τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος καὶ ἐὰν ὁ γλυκὺς ἐκεῖνος Γαλάτης ποιητῆς ὁ συγγραφεὺς τὴν κωμωδίαν **A QUOI RÉVENT LES JEUNES-FILLES** συνέγραψε δευτέρην τοιαύτην σήμερον, θὰ ἠναγκάζετο νὰ δείξῃ τὰς νέας ὀνειροπωλούσας οὐχὶ τόσον πλέον ρωμαντικοῦς ἐρατὰς τῶν ὁποίων ἡ ἰδανικὴ εἰκὼν εἰτέρεχεται διὰ τῆς θυρίδος πρὶν ἢ ὁ πατήρ εἰσαγάγῃ αὐτοὺς ἐπισήμως διὰ τῆς θύρας, ὅσον ἀξιόλογον εἰ δυνατόν προῖκα καὶ πλούσιον κυρίως σύζυγον. Ἀλλ' ἐὰν πλατῶμαι ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ θέματός μου, ἐὰν καθ' ὑπερβολὴν ὑπελόγισα τὴν νομιζομένην αὐτοῦ πραγνώρισιν, μοὶ μένει πάλιν ἡ μικρὰ δικαιολογία ὅτι κατόπιν τοσούτων ὑψηλῶν καὶ πλουσίων θεμάτων ἀναπτυχθέντων ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ὑπὸ διαφόρων ἀξιολόγων συναδέλφων μου, ἦτο κελὸν χάριν πεικιλίας καὶ πρὸς ἀνάπαυλάν τοῦ συχνάζοντος ἐνταῦθα ἀκροατηρίου, ἵνα ἀναλάβω καὶ ἐγὼ τὴν ἀνάπτυξιν τινος ἥττονος σημασίας καὶ ἀφοῦ ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους ὠμίλησα περὶ τῆς ἀφαιρέσεως τῆς ζωῆς, νὰ ὁμιλήσω νῦν περὶ τῆς ἀσφαλείας ταύτης.

Πρὶν ἢ προῶ εἰς τὸ κυρίως ἐνδιαφέρον ἡμῖν θέμα, ἀναγκάσθω νομίζω νὰ δώσω πρῶτον γενικὸν τινὰ ὑπὸ νομικὴν ἔποψιν ὁρισμὸν τῆς ἐν γένει ἀσφαλείας. Ἡ ἀσφάλεια εἶναι συνάλλαγμα, δι' οὗ ἐν ἡ πλείονερα ἄτομα ὑποχρεοῦνται ἀντὶ ὁρισμένου ἀντιτίμου, ἀποκρίστρου κελουμένου, νὰ ἐπκνορθῶσι τὰς ζημίας, ἃς θὰ ὑφίστατο ὁ ἰδιοκτήτης πράγματός τινος διὰ τῆς ἀπωλείας ἢ βλάβης αὐτοῦ ἐνεκὰ αἰτίων τυχαίων, ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεώς του καὶ ὧν (ζημιῶν) ἡ φύσις καὶ ἡ ἀξία ἐκφράζονται διὰ τοῦ συναλλάγματος. Πᾶν πρᾶγμα οὕτω ὑποκείμενον εἰς ὀλικὴν ἢ μερικὴν φθορὰν ἐνεκὰ διαφόρων τυχαίων αἰτίων δύναται νὰ καταστῇ ἀντικείμενον ἀσφαλείας. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, λέγει συγγραφεὺς τις, ἡ ἀσφάλεια φαίνεται παίγνιον τυχερὸν μεταξὺ δύο μερῶν, ὧν τὸ μὲν ἐκτίθεται εἰς ζημίαν δυνατὴν χάριν κέρδους ἐλαχίστου σχεδὸν βεβαίου, τὸ δὲ ὑποβάλλεται εἰς ἀπώλειαν ἐλαχίστην βεβαίαν, ἵνα ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον ἀπωλείας σοδερᾶς. Ἀλλ' ὁ οἰκονομολόγος καὶ ὁ φιλόσοφος διακρίνουσιν ἐν τῇ ἀσφαλείᾳ ὑψηλοτέραν ἐπίνοιαν καὶ ἀντὶ νὰ χαρακτηρίσωσιν αὐτὴν ὡς τυχερὸν ἀπλῶς παίγνιον, ἀναγνωρίζουσι τὸ ὑνάντιον ὡς σοφὸν μέσον προφυλάξεως κατὰ τῶν ἀπροόπτων τῆς τύχης προσβολῶν\*. Ὁ γαλλικὸς ἐμπορικὸς νόμος ἤνωσεν ἐν ἰδιαιτέρῳ κεφαλαίῳ\*\* τὰς περὶ τῶν ναυτικῶν ἀσφαλειῶν διαφόρους ἀπὸ τοῦ 1681 διατάξεις, ἐπενεγκὼν σύναμα τὰς

\*Id. diction. Pierre Larousse, assurance sur la vie.

\*\* Code de commerce liv. II titre dixième.



ἐκαστοτε ὑπὸ τῆς πείρας ὡς ἀναγκαίως ὑποδειχθείσας συμπληρώσεις, διορθώσεις καὶ βελτιώσεις, ἐπ' αὐτοῦ δ' ἐβασίσθησαν καὶ αἱ λοιπαὶ ξέναι νομοθεσίαι, ἐν αἷς καὶ ἡ ἡμετέρα. Ἀλλ' ἐν Γαλλίᾳ μέχρι τῆς παλινρθώσεως, τὸ σύστημα τῶν ἀσφαλειῶν περιωρίσθη ἐντὸς τοῦ κύκλου τοῦ διὰ θηλάτσης ἐμπορίου, ἐνῶ ἐν Ἀγγλίᾳ εἶχεν ἐπεκταθῆ ἀφ' ἐνὸς ἤδη αἰῶνος ἐπὶ τε τῶν ἀκινήτων καὶ κινήτων ἰδιοκτησιῶν, οἰκιῶν τουτέστιν, ἐπίπλων, ἀγρῶν, καρπῶν, κτηνῶν καὶ ἐπὶ παντός ἐν γένει πράγματος ὑποκειμένου εἴτε ἐκ τῶν στοιχείων τῆς φύσεως, εἴτε ἐξ ἄλλων αἰτίων εἰς βλάβην ἢ καταστροφὴν, τέλος δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ὡς παρὰ γωγικοῦ κεφαλαίου εἰς ἀπώλειαν ὑποκειμένου ληφθείσης. Ἐκ τῆς ζωηρᾶς ταύτης πρὸς τὸ ἀσφαλίζειν τάτεως τοῦ πρακτικοῦ τῶν Ἀγγλῶν ἔθνους, ἣτις μικρὸν κατὰ μικρὸν καὶ εἰς τὰ λοιπὰ πεπολιτισμένα τῆς Εὐρώπης μετεδόθη ἔθνη, ἐγεννήθησαν τὰ διάφορα γνωστὰ τῶν ἀσφαλειῶν εἶδη ἥτοι αἰκατὰ τοῦ πυρός, αἱ ἀγροτικά, ἐν αἷς αἱ κατὰ τῆς χαλάζης, τοῦ παγετοῦ, τῆς πλημμύρας, τοῦ θανάτου τῶν κτηνῶν, αἱ κατὰ τῶν ἐκ τοῦ σιδηροδρόμου δυστυχημάτων, ἄλλα καὶ πολλὰ καὶ τέλος αἱ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, περὶ ὧν μόνον θὰ προκυματευθῶ σήμερον.

Κατὰ τινες πρῶτοι τὴν ιδέαν τῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀσφαλειῶν συνέλαβον καὶ ἐπιτυχῶς ἐπραγματοποίησαν οἱ Ἰταλοὶ ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἑκτοῦ αἰῶνος διὰ τῶν δανειστικῶν ἐπὶ μικρῷ ἐνεχύρῳ καταστημάτων. Καὶ ἀληθῶς ἐν τῷ VI βιβλίῳ τῆς Δημοκρατίας τοῦ Jean Bodin, ὅπερ ἀναφέρει ὁ Louvet\* εὐρίσκομεν τὸ ἐξῆς χωρίον: «Τὰ ἐπὶ ἐνεχύρῳ δανειστικὰ καταστήματα, τὰ ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Ἰταλίας ἰδρυμένα εἰσὶν ὠφέλιμα, ἐντιμα,» εὐεργετικά καὶ μεγάλως τοὺς πτωχοὺς ἀνγκουφίζουσιν. Ὑπάρχουσι τοιαῦτα ἐν Φλωρεντίᾳ, Λούκκᾳ, Σιέννῃ καὶ ἀλλαχοῦ ἐνθα ὁ ἀποκτῶν κόρη τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς της τοποθετεῖ εἰς ταῦτα ἑκατὸν τάλανθη καὶ ἀναλαμβάνει χίλια ὡς προῖκα αὐτῆς μετὰ δεκαοκτὼ ἔτη! Ὡς ἂν ἡ κόρη ἀποθάνῃ πρὸ τῆς παρελεύσεως αὐτῶν, τὰ ἑκατὸν τάλανθη μένουσι τῷ καταστήματι, ἐκτὸς ἂν ὁ πατήρ ἔχῃ ἄλλας θυγατέρας εἰς αἷς διαδοχικῶς φυλάσσεται ἡ προῖξ». Χωρὶς ν' ἀμφισβητήσω εἰς τὸ ἰταλικὸν πνεῦμα τὰ πρωτεῖα τοιαύτης φιλανθρώπου συλλήψεως, νομίζω ὅτι ἡ συστηματικὴ σύστικσις τῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀσφαλειῶν ὀφείλεται τῇ Ἀγγλίᾳ, ἐνθα ὡς φυσικὸν οὕτως εἰπεῖν ἐπῆλθεν ἀποτέλεσμα τῆς πρὸς τὸ τὰ πάντα ἀσφαλίζειν τάσεως ἐν αὐτῇ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα καὶ πρὸς πρόληψιν, κατὰ τὸ ἐφικτόν, τῆς πενίας εἰς ἣν εὐποροῦσαι κατὰ τὸ φαινόμενον οἰκογένεαι μετέπιπτον αἰφνης ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν καὶ τῆς στερήσεως τοῦ ἐκ τῆς ἐργασίας του κέρδους. Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ σύστημα τῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀσφαλειῶν δὲν ἔσχεν ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς τὴν μορφήν, ἣν δείκνυσι σήμερον, δὲν

\* Ἐν τῷ Dictionnaire de la Conversation.



ἐξῆλθε τοῦ πνεύματος τῶν συλλαβόντων αὐτὸ τέλειον ὡς ἡ Ἀθηνᾶ ἐκ τῆς κερκλῆς τοῦ Διός, οὐδ' ἐδόκισεν ἄνευ ἐπικνελημένων προσκομμάτων καὶ ὀλισθημάτων καὶ κλονισμῶν καὶ πτώσεων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἐφαρμογῆς. Ἠκολούθησε καὶ τοῦτο τὸν μοιραῖον ἀληθῶς νόμον ὅλων σχεδὸν τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων, ἀλλ' ἠτύχησε νὰ μὴ θνήσκῃ ὡς ἄλλα πολλὰ ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ τῆς ἐξελιξέως του. Κατὰ τὴν ἐπιβεώρησιν τοῦ Ἑδιμβούργου, ὡς πρώτη ἀσφαλιστικὴ τῆς ζωῆς Ἑταιρίᾳ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ τῶν ἐν Λονδίνῳ γελγοπωλῶν κατὰ τὸ 1698, ἥτις ὑπισχνεῖτο ἐτησίαν πρόσοδον 30 λίβρων εἰς τὰς χήρας, ὧν οἱ σύζυγοι εἶχον ἀνεδεχθῇ 100 λίβρων κεφάλαιον. Ἡ Ἑταιρίᾳ αὕτη ὡς καὶ ἑτέρα μετὰ ἐν ἔτος ὑπὲρ τῶν χηρῶν ἐπίσης καὶ ὀρφανῶν συττῆσθαι ἀπέτυχον ταχέως, ἀλλὰ τῷ 1706 συνέστη ἡ γνωστὴ *Societè Amie* ἐκ 2,000 τῶν πρῶτον ἀποκριζομένων συνετρίων, οἵτινες ἔπρεπε νὰ ᾤσιν ἡλικίας μεγαλειτέρας τῶν 40 ἐτῶν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν αἱ κατεβολαὶ τῶν συνετρίων ἦσαν αἱ αὐταί, ἀλλὰ τῷ 1720 ἐνόησαν ὅτι ἔπρεπε νὰ διαφέρωσιν αὗται ἀνκλόγως τῆς ἡλικίας. Ἀμέσως μετὰ τὴν Ἑταιρίαν ταύτην συνέστησαν ἡ *Royal exchange* καὶ ἡ *London assurance corporation*, τῷ 1762 δὲ ἰδρύθη ἡ μεγάλη καὶ γνωστὴ ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρίᾳ *Equitable*, ἥς τὰ κέρδη ὑπῆρξαν τόσον μεγάλα, ὥστε μετὰ τὰς δεκαετεῖς εἰς τοὺς μετόχους διανομαὶς ἔμεινεν εἰσέτι ἐν αὐτῇ κεφάλαιον 300 ἑκατομ. φρ. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1706 μέχρι τοῦ 14<sup>ου</sup> ἔτους τῆς βασιλείας Γεωργίου τοῦ III ἡ πρὸς τὸ ἀσφαλίζειν τάτις μετεβλήθη πολλάκις εἰς ἀληθῆ μονομηνίαν. Κατὰ τινὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης χρονογράφον, τὸ Λονδίνον ἔβριθεν ἀσφαλιστικῶν ἐταιριῶν καὶ, κατὰ ποιητὴν τινὰ σύγχρονον αὐτῷ, αἱ ὁδοὶ τῆς Ἀγγλικῆς μεγαλοπόλεως κατεκλύζοντο καθ' ἐκάστην ὑπὸ τῶν μεσιτῶν αὐτῶν. «Τινὲς τούτων, λέγει ὁ Louvet, ἠτράλιζον ἰδιαιτέρως τὴν ζωὴν τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν μόνον, ἄλλοι τῶν κληρικῶν, ἕτεροι τῶν διδασκάλων, ἀλλ' αἱ παρδοξώτεραι ἐπιχειρήσεις τοῦ εἶδους τούτου ἦσαν αἱ καλούμεναι *little Goes*, ἐν αἷς διάφορα ἄτομα κατέβηλλον ἀλληλοδιαδόχως πέντε σελίνα καθ' ἐβδομάδα ὑπὸ τὴν συμφωνίαν ὅτι μετὰ τὸν θάνατον ἐκάστου ἐξ αὐτῶν θὰ ἐπληρώνοντο 200 λίβραι εἰς τὸν κληρονόμον του\* Ἐκ τῶν ἐμπορικῶν χρονικῶν τοῦ Macpherson μαρθάνομεν ὅτι ἐκ τῶν 200 ἐπινοηθεισῶν παρδοξῶν ἀσφαλιστικῶν ἐπιχειρήσεων κατὰ τὴν πρώτην ἐκείνην περίοδον, τέσσαρες μόνον διετηροῦντο ἔτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του! Τῆς τοιαύτης τοῦ ἀσφαλίζειν μονομηνίας ἐπωφελοῦμενοι οἱ κερδοσκοποὶ δὲν ἐβόρδυναν νὰ μεταβάλωσι τὴν ἀσφάλειαν εἰς ἀληθῆ περίδοσιν, ἥς ἀντικείμενον ἐγείνατο πᾶν δυνατὸν γεγονός καὶ πᾶσα παντὸς πράξις ἀπὸ τοῦ τελευταίου ιδιώτου μέχρι τῶν ξένων ἡγεμόνων ἢ τῶν μελῶν τῆς Ἀγγλικῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. Οὕτω ἐν τῷ *Public advertiser* εὐρίσκεται διά-

\* Ἐνθα ἄνω.



ψευσίς τις επίσημος τῆς ἀσθενείας τῆς περιγυρίσεως τῆς Οὐαλλίας αἷτις  
 ἐπενοήθη χάριν τῶν πικυρίων τῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀσφαλειῶν κατὰ τὰς  
 λέξεις τῆς διαψεύσεως. Κοινὴ ἐθεωρεῖτο περίδοσις ἢ ἐπὶ τῆς διαρκείας  
 τῆς ἀγωνίας τῶν ψυχορραγούντων τιθεμένη! Μέγα ποσὸν χρημάτων  
 ἐπληρώθη εἰς δίκφορον πρόσωπα ὑπὸ τῶν μετόχων τοῦ Lloyd, οἵτινες εἶ-  
 χον κερδοσκοπήσει ἐπὶ τῆς ἀπωλείας νέου τινος στοιχηματίζαντος καὶ  
 μεταβῆ ἔντος ὁρισμένου χρονικοῦ διαστήματος εἰς Λαπωνίαν καὶ ἐνέγκῃ  
 ἐκεῖθεν δύο ταρκάνδρους καὶ δύο γυναῖκας καὶ ὅστις πράγματι ἐπέστρε-  
 ψεν ὡς εἶχεν εἶπει. Ἀλλ' ἐκ τῶν ἀνκφερομένων περιδόσεων τοῦ εἵδους  
 τούτου ἰδιαιτέρως μνείας ἀξίαν κρίνω ἐκείνην, ἣτις ἐτίθετο ἐπὶ τοῦ πᾶ-  
 σον χρόνον θὰ διήρκει ἡ εὐνοία τῶν ἐρωμένων ξένων τινων ἡγεμόνων. Εἰς  
 τὰς ἐρωμένους ταύτας δὲν θὰ συμπεριλαμβάνοντο, ὑποθέτω, αἱ μὴ τι-  
 τλοφορούμεναι ἐπισήμως ὡς τοιαῦται, διότι ζήτημα πολέμου θὰ καθί-  
 στατο ἄλλως, καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἢ εἰς τὰς καθ' ἡμέραν κρυφαῖς ἐρωτικὰς  
 τῶν βασιλέων σχέσεις ἀντὶ τῆς τῶν Ἀγγλων ἀσφαλιστῶν ἀνάμιξις καὶ  
 τὸ ἔργον τῶν ὀργάνων αὐτῶν λίαν ὀχληρὸν θ' ἀπέβαινε εἰς πολλοὺς ὑπὸ  
 μανδραγόραν καθεύδοντας τῆς αὐτῆς εὐνοουμένου. Ὑπὸ τὴν ἄλλην τοῦ-  
 ναντίον ἐποψίν καὶ ἀκίνδυνος καὶ δυνάτη φαίνεται ἡ περίδοσις, διότι  
 εἰς ἀνέλθωμεν ὀλίγα ἔτη, εὐκολον λ. χ. θὰ ἦτο καὶ ἀποδειχθῇ πόσον  
 διήρκεσαν αἱ πρὸς τὴν δεσποινίδα La Vallière, τὴν μικρησίαν Montespan  
 ἢ τὴν κυρίαν Maintenon σχέσεις τοῦ Λουδοβίκου XIV ἢ αἱ πρὸς τὴν δού-  
 κισσαν Chateauroux, τὴν κυρίαν Pompadour καὶ τὴν κόμησσαν Du Barry,  
 κατὰ τὴν ἐποχὴν περὶ ἧς πρόκειται, τοῦ Λουδοβίκου XV. Ἀδύνατος  
 ἴσως θ' ἀπέβαινε ἡ περίδοσις, εἰς ὡς ἀντικείμενον αὐτῆς ἐλαμβάνετο ὁ  
 χρόνος τῆς εὐνοίας τῶν ἐραστῶν ἄλλης τινος Μαργαρίτας τοῦ Βαλοά,  
 διότι ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γυναικὸς, εἰς κατωρθωθῇ ἀπαξ μίς τοιαύτη ἀντι-  
 κατάστασις εὐνοίας, ἢ ταχύτης πλέον τῶν ἐπομένων μεταβολῶν καθί-  
 σταται ἀνυπολόγιστος, ὑπερβαίνουσα ἴσως κατὰ πλὴν καὶ τὴν τῆς δια-  
 δοχῆς τῶν φωτεινῶν κυράνσεων. Οὐχ' ἦτον τῆς ρηθείσης περιδόσεως  
 ἀξία λόγου μοι φαίνεται καὶ ἡ ὡς ἀντικείμενον σχοῦσα τὸ φύλον τοῦ  
 ἱππότου d'Eon de Beaumont, ὃν ὁ Λουδοβίκος XVI ἀπεκάλεσεν, ὡς γνω-  
 στὸν, διὰ διατάγματος δεσποινίδα καὶ τῷ ὁποίῳ ἐπέστρεψε τὴν εἰς τὸ  
 γαλλικὸν ἔδαφος εἴσοδον ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ ἔφερε γυναικεῖαν περιβολήν.  
 Τοιοῦτοι ἱππότες, χωρὶς ὅμως καὶ ὥσιν ἱππότες, ὑπάρχουσι καὶ σήμερον  
 ἴσως ἱκανοί, ἀλλ' οὐδεὶς ἐσκέφθη εὐτυχῶς καὶ κερδοσκοπήσῃ ἐπὶ τῆς ἀβε-  
 βαιότητος τοῦ φύλου των. Παρδοξωτέρον ἢ ἀνκιδεστέρων, κατ' ἄλλους,  
 φαίνεται ἡ σχέσις τῶν θετάντων ἀσφαλείας ἐπὶ τῆς ἀγνείας τῶν γυναι-  
 κῶν καὶ τῆς πιθανότητος τῶν διαζυγίων! Τὸ διαζύγιον ἐν τοῖς ἀγγλι-  
 κοῖς ἤθεσι ἐθεωρεῖτο τότε, φαίνεται, ἀνάγκαις συνέπειαι τῆς παρδοξά-  
 σεως τοῦ πρώτου συζυγικοῦ καθήκοντος!!! Εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ πνεύ-



μικτος τῶν ἀσφαλειῶν κατὰχρησιν, εἰς τὰς τοικύτας σκανδαλώδεις περι-  
δόσεις ἐτέθη τέλος τέρμα κατὰ τὸ 14<sup>ον</sup> ἔτος τῆς βασιλείας Γεωργίου  
τοῦ τρίτου διὰ πράξεως τοῦ Κοινοβουλίου δριζούσης ὅτι « ἐπὶ ποινῇ  
ἀκυρότητος οὐδεμίαν ἀσφάλεια ἐπιτρέπεται ἐπὶ τῆς ζωῆς προσώπων ἢ  
ἐπὶ οἰουδήποτε γεγονότος εἴτε ὑπὸ μορφήν παιγνίου ἢ περιδόσεως ἄνευ  
τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου ».

Ἐν Γαλλίᾳ ἡ πρώτη ἀπόπειρα εἰσαγωγῆς τῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀσφα-  
λειῶν ἐγένετο τῷ 1787 δοθέντος μάλιστα καὶ ἀπακλειστικοῦ ἐπὶ δεκα-  
πενταετίᾳ προνομίου εἰς τὴν πρώτην ἀσφαλιστικὴν Ἑταιρίαν τοῦ εἴδους  
τούτου, τῷ 1793 ὅμως ἀφηρέθη τὸ προνόμιον δι' ἐτέρου διατάγματος  
καὶ ἐπετρέπη μὲν μετὰ 26 ἔτη ἡ σύστασις ἄλλης Ἑταιρίας ἄνευ προνο-  
μίου, ἀλλ' αἱ ἐργασίαι αὐτῆς ὑπῆρξαν μέτριαι. Ὁ κοινωφελὴς χαρακτη-  
ρ τῶν ἀσφαλιστικῶν Ἑταιριῶν ἤρξατο νὰ νοητῇ καλλίτερον ἐν Γαλλίᾳ  
ἀπὸ τῆς Πελινορθώσεως, ἐκτοτε δ' ἐπολλυπλασιάσθησαν ἐπισιθητῶς αὐ-  
ταὶ καὶ μολονότι δὲν ἔτυχον ἔτι τῆς ὅλης ἐφικτῆς ἀναπτύξεως, οὐδὲ  
παρήγαγον τοὺς ἀγλαοὺς τῶν ἀγγλικῶν Ἑταιριῶν καρπούς, ἀπέβησαν  
οὐχ' ἥττον καὶ ἀποδίδουσιν ἐπωφελέσταται διὰ τῆς παροχῆς τῶν μέσων  
δι' ὧν καὶ ἐαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις νὰ προετοιμάσῃ δύνανται τις μέλλον εὐ-  
τυχὲς ἐπὶ τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς οἰκονομικῆς βραζύμενον. Ἡ εἰσαγωγή  
τοιούτων ἀσφαλιστικῶν ἑταιριῶν ἐπετεύχθη βραδύτερον καὶ εἰς ἄλλα  
εὐρωπαϊκὰ πεπολιτισμένα ἔθνη ὡς εἰς τὴν Γερμανίαν, Αὐστρον, Δανίαν,  
Βέλγιον, Ὁλλανδίαν.

Μετὰ τὴν σύντομον ταύτην ἱστορικὴν ἐκθεσιν τῆς γεννήσεως, ἀνα-  
πτύξεως καὶ διαδόσεως τῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀσφαλειῶν, ἐξετάσωμεν βαθύ-  
τερον τὰ κατ' αὐτάς.

Ἡ ἀσφάλεια τῆς ζωῆς, κατὰ τὸν κοινότερον πλέον ὁρισμόν, εἶναι συν-  
ἀλλαγμα, δι' οὗ ἑταιρία τις κεφαλαιούχων ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ  
ἀτόμῳ τινι εἰς ὁρισμένην τινα ἐποχὴν κεφάλαιόν τι ἢ ἰσόβιον πρόσοδον  
ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τούτου ἐν ἀρχῇ κατεβληθέντος μικροτέρου κεφαλαίου ἢ  
τοῦ ἐτησίως καταβάλλομένου μικροτέρου ἀσφαλιστροῦ ἢ καὶ ἄλλως νὰ  
πληρώσῃ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀσφαλισθέντος εἰς πᾶν ὑποδειχθέν ὑπ'  
αὐτοῦ πρόσωπον κεφάλαιόν τι ἢ ἰσόβιον εἰσόδημα ἀντὶ τοῦ ἀντιτίμου,  
ὅπερ ὁ ἀσφαλισθεὶς ἐφάπαξ ἢ ἐτησίως κατέβηκεν\*. Αἱ ἐπὶ τῆς ζωῆς λοι-  
πὸν ἀσφάλειαὶ συμφώνως τῷ ὁρισμῷ τούτῳ διαίρονται εἰς δύο μεγάλας  
διαίρέσεις: εἰς τὴν τῶν πληρωτέων ζώντος ἔτι τοῦ ἀσφαλισθέντος, καὶ  
εἰς τὴν τῶν πληρωτέων μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ.

Τὸ πρῶτον εἶδος ζητεῖται πρωτίστως ὑπὸ τῶν ἐπιθυμούντων νὰ αὐξή-  
σωσιν ἐπισιθητῶς τὸ μέλλον εἰσόδημα αὐτῶν, ὑπὸ τῶν προβλεπτικῶν  
καὶ φρονίμων ἐκαίνων ἀνθρώπων, οἵτινες φροντίζουσιν ἐγκαίρως ἵνα μὴ

\* 12. Dictionnaire de la conversation, assurance sur la vie p. Aug. Chevalier.



μείνωσι ποτέ ἄνευ ἐφοδίου κατὰ τῶν ἀπροόπτων τῆς τύχης ιδιοτροπιῶν, ὑπὸ τῶν θελόντων τέλος νὰ προετοιμάσωπιν ἄκοπον, ἄνετον, ἀνεξάρτητον τὸ γῆρας χωρὶς νὰ ὑποστῶσιν ἀλλοιώσιν τινα ἐν τῷ εἶ ζῆν μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν ἢ μετρίασιν τῆς ἐργασίας των. Ἐν τῷ περιφώνῳ ἀρχαίῳ ἰσπανικῷ μυθιστορήματι *Gusman d'Alfarache* τοῦ *Mateo Alaman*, εὐρίσκειται ἀπόλογός τις, καθ' ὃν μετὰ τὸ τέλος τῆς δημιουργίας τοῦ σύμπαντος, ὁ Ζεὺς δοῦς τὸ εἶναι τοῖς λοιποῖς πρῶτον ζώοις καὶ τελευταῖον τῷ ἀνθρώπῳ, ἀπεφάσισεν ἵνα ὡς τέρμα τῆς ζωῆς ὅλων ἀνεξαίρετως θέσῃ τὸ πρικοστόν ἔτος. Ἀλλ' ὁ δυστυχὴς ὄνος μαθὼν παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν θεῶν τὸν προορισμὸν τοῦ καὶ κρίνων τοῦτον ἀνυπόφορον, ἠτήσκητο μετὰ θερμοτάτων παρακλήσεων ἵνα τῷ ἐλαττωθῇ τοῦλάχιστον κατὰ 20 ἔτη ὁ ἄθλιος βίος του. Τὸ παράδειγμα τοῦ ὄνου ἐσπευσε νὰ μιμηθῇ ἀμέσως ὁ μῦθος πίθηκος, ὅστις δὲν ἦτο ἐπίσης, φαίνεται, εὐχαριστημένος ἐκ τοῦ προορισμοῦ του, τὴν αὐτὴν ὑποβέβλων τραπευνῶς παρακλήσιν τῷ νεφεληγερέτῃ. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐσκέπτετο ὡς ὁ ὄνος καὶ ὁ πίθηκος! Ἰδὼν τοῦνκντίον ἑαυτὸν ὥρατον, θαυμασίως ὀργανισμένον, τέλειον κατὰ τὸ σῶμα, κάτοχον δὲ πνεύματος καὶ λόγου, ἐνόμισεν ὅτι τοιοῦτον δημιουργήμα θὰ ἡσφαλίσθῃ βεβασίως ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐργάτου διὰ τῆς ἀθανασίας, πρὸς πλειότεραν ὁμῶς βεβασιότητα ἠθέλησε νὰ μάθῃ παρ' αὐτοῦ τοῦ Διὸς τὴν ἀληθῆ τοῦ βίου του διάρκειαν. Φαντάζεσθε τὴν ἐκπληξιν καὶ ἀπελπισίαν τοῦ ἀτυχοῦς ἡμῶν προπάτορος ὅταν ἤκουσεν ὅτι ἐνώπιον τοῦ νόμου τῆς ζωῆς πάντα τὰ ζῶα ἦσαν ἕτα, καὶ ὅτι οὗτος ζῶον, ὡς καὶ τὰ λοιπά, ὑπήγετο εἰς τὸ ὄριον τῶν τριάκοντα ἐτῶν. Τί νὰ πράξῃ; αἱ θεῖαι βουλαὶ καὶ ἀποφάσεις οὐδέποτε αἴρονται, ἀλλ' ἐὰν δὲν μεταβάλλωνται ἀπολύτως, εἰσὶν οὐχ' ἥττον, φαίνεται, ἀρκούντως καὶ αὐταὶ ἐλαστικαὶ διὰ τινὰς προνομιούχους, ὡς οἱ ἐπίγειοι νόμοι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἰσχυροὺς! Μαθὼν λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ὅτι ὁ ὄνος καὶ ὁ πίθηκος παρητήθησαν ἕκαστος τῶν εἰκοσιν ἐκ τοῦ βίου των ἐτῶν καὶ θερμῶς μάλιστα παρεκάλεσαν ἵνα γείνῃ ἀποδεκτὴ ἡ παραίτησίς των αὐτῇ, προσήλθε τῷ δημιουργῷ καὶ εἰς τὴν φιλεῦσπλγχνον αὐτοῦ ἀγαθότητα μετὰ δακρύων ἀποτεινόμενος, ἠτήσκητο ὡς δῶρον τὰ ἀπορριπτόμενα ὑπὸ τῶν ζώων τούτων ἔτη. Ὁ ἀγαθὸς Ζεὺς ὀλιγώτερον τοῦ ἰεχωβὶ σκληροτράχηλος καὶ ιδιότροπος δὲν ἐβράδυνε νὰ εἰσκούσῃ τῶν δεήσεων τοῦ ἐκλεκτοῦ πλάσματος του, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ὁ ἄνθρωπος θὰ ἔζη πρῶτον τὰ τριάκοντα ἴδια ἔτη, κατόπιν τὰ εἴκοσι τοῦ ὄνου, ἐργαζόμενος ὡς αὐτὸς καὶ μετ' αὐτὰ τὰ τοῦ πιθήκου, μιμούμενος κωμικῶς ὅ,τι δὲν ἔχει πράγματι, παρωδῶν ὅ,τι δὲν δύναται νὰ πράξῃ πρεπόντως, στολιζόμενος γελοιωδῶς, μορφάζων ὡς ἐκεῖνος καὶ πρίγνιον καθιστάμενος τῶν νέων\*. Ἀγνοῶ ἐὰν

\* 18. La fable dans l'âge moderne ἐν τοῖς *œuvres complètes* de La Fontaine. Ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ὑπάρχει καὶ τὸ μέρος τοῦ κυνός, τὸ ὁποῖον ὁ Γάλλος μεταφραστὴς παρέλιπεν ὡς ἀνωφελές.



ὁ συγγραφεὺς τοῦ ῥηθέντος μυθιστορήματος, ὅστις ἐσκόπει νὰ διακωμωδήσῃ τοὺς γέροντας εἶχεν ἢ οὐ ἀπολύτως δίκαιον δεικνύων βίον πιθήκου τὸν πέραν τοῦ πεντηκостоῦ ἔτους, ἀλλ' οἱ ὑπολαμβάνοντες ὡς ἔτη θνοὺ τὰ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας μέχρις αὐτοῦ καὶ ἐργαζόμενοι ἀόκνως κατ' αὐτὰ καὶ ἀποταμιεύοντές τι διὰ τὸ μέλλον, δὲν θὰ εὐρεθῶσι ποτὲ ἀναμφιβόλως εἰς τὴν θέσιν τοῦ μυθολογουμένου τέττιγος κατὰ τὸν χειμῶνα. Οἱ τοιοῦτοι δυσκόλως ἀληθῶς θὰ εὑρίσκον καταλληλότερον καὶ συμφερότερον μέρος τοποθετήσεως τοῦ μικροῦ αὐτῶν κατ' ἔτος ἀποταμιεύματος τῶν ἀσφαλιστικῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς ἐταιριῶν. Ἐὰν λ. χ. εἰκοσιεξαετῆς νέος ζῶν διὰ τῆς ἐργασίας του θύναται νὰ οἰκονομῇ ἄνευ στέρψεων 500 φρ. κατ' ἔτος καὶ τοποθετῇ ταῦτα ἀσφαλιζόμενος εἰς ἀσφαλιστικὴν τινὰ ἐταιρίαν, εἰς τὴν 50δὲν τῆς ἡλικίας του ἔτος θὰ ἔχη κεφάλαιον 25,055 φρ. ἢ ἰσόβιον πρόσοδον 2010 φρ., ὡς δὲ κατωτέρω θὰ δεῖξω πολὺ δύσκολον, ἵνα μὴ εἴπω ἀδύνατον θὰ ᾔητο νὰ σχηματίσῃ ἄλλως διὰ τῶν οἰκονομιῶν του τὸ ποσὸν τοῦτο.

Ἀλλὰ τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀσφαλειῶν συμφέρει ἐπίσης εἰς τοὺς γονεῖς τοὺς θέλοντας νὰ σχηματίσωσιν ἢ αὐξήσωσι τὴν προῖκα τῶν θυγατέρων των. Λάβωμεν ὡς παράδειγμα ἄνθρωπον πολὺ ὀλίγον εὐποροῦντα ἢ ἐλάχιστον θυνάμενον νὰ οἰκονομῇ ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν τέκνων του. Ἐὰν ὁ τοιοῦτος δίδῃ τῇ ἀσφαλιστικῇ ἐταιρίᾳ 502 φρ. λ. χ. κατ' ἔτος ἀπὸ τῆς γεννήσεως τῆς θυγατρὸς του μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ αὐτῆς ἔτους εἰς τριμηνιαίας, ἑξαμηνιαίας ἢ ἑτητίαις δόσεις, θύναται ν' ἀσφαλίσῃ αὐτῇ προῖκα 20,000 φρ. Ἐννοεῖται ὅτι τῆς κόρης ἀποθνήσκουσας πρὶν τῆς λήξεως τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους, τὰ καταβληθέντα δὲν ἀναλαμβάνονται, διότι ἄνευ τοῦ ὑποτιθεμένου ἔττω καὶ ἀπιθάνως τούτου κέρδους, ἡ ἐταιρία δὲν θὰ πρεῖχε τοιαῦτα ποσά, οὐχ' ἦττον ὁμοίως καὶ ὁ ὅρος οὗτος θύναται νὰ ἐκλείπῃ ἐπὶ μικρᾷ τῶν ἀσφαλίσεων αὐξήσει. Οὕτω ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ παραδείγματος, εἴναι δυνατὴ ἢ ἐν περιπτώσει θανάτου τῆς κόρης ἐπιστροφή τῶν καταβληθέντων χρημάτων, εἰάν ὁ πατήρ πληρώσῃ ἀντὶ τῶν 502 φρ., ὡς εἶπον, 652 ἐτησίως. Ἡ καταβολὴ τῶν ἀσφαλίσεων θύναται νὰ γείνῃ ἐπίσης ἐφάπαξ καὶ τότε τὸ καταβλλόμενον ποσὸν εἶναι κατὰ τὸ φαινόμενον πολὺ μικρότερον τοῦ ἀθροίσματος τῶν ἐνικουσίων καταβολῶν, λέγω δὲ κατὰ τὸ φαινόμενον, διότι μετὰ τὴν πρόσθεσιν εἰς αὐτὸ τῶν τόκων καὶ ἐπιτοκίων ἢ διαφορὰ σχεδὸν ἐκλείπει. Ὅπωςδὴποτε αἱ ἐνικύσαι καταβολαὶ προτιμῶνται ὑπὸ τῶν περισσοτέρων ὡς εὐκολώτεραι καὶ ἀνεπαίσθητοι.

Ἡ δευτέρα τῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀσφαλειῶν διαίρεσις, ἦτοι ἡ τῶν πληρωτέων μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀσφαλιζομένου ὀλίγον βεβαίως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῶν ὑπὲρ τῶν ἀτομικῶν μόνον ἀπολαύσεων μεριμνώντων καὶ ὑπὸ τοῦ ἀγενοῦς κατεχομένων ἐγώισμοῦ. Διὰ τὴν νὰ περιχόψῃ τις



τὰς μικαίας δαπάνας του ὑπὲρ ἄλλου; διατί νὰ μετριάσῃ τὰς ἐπιθυμίας του χάριν ξένου συμφέροντος; διατί νὰ ἐπιβάλῃ ἐαυτῷ θυτίκας ἄνευ αἰτομικοῦ μέλλοντος κέρδους; διατί νὰ προβῇ εἰς οἰκονομίας, ὧν ἄλλοι οὐκ δρέψωσι τοὺς καρπούς; Τί ἐνδιαφέρει αὐτῷ ἡ εὐπρᾶξις ἡ δυσπρᾶξις τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, τί σημαίνει ἔάν ὑπάρξῃ ἡ κατὰ τρεαφῇ ἡ σφικτῇ, ὅταν οὗτος δὲν θὰ κατέχῃ πλέον θέσιν ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς; Οὕτω σκέπτονται οἱ ἐγωῖσται, ἀλλὰ τὸ ῥητὸν εὐτυχῶς τοῦ Λουδοβίκου XV καὶ τῆς νόθου καὶ ἀκαλόστου αὐτοῦ πηλλυκίδος κομήτιδος Du-Barry «μεθ' ἡμᾶς ἐρρέτω ὁ κόσμος» οὔτε κατάρθωσεν, οὔδ' ἔτι κατερθώσῃ ποτὲ νὰ κατὰ τῇ σύμβολον τῆς παπολιτισμένης ἀνθρωπότητος μεθ' ὧν τὰς κατὰ τῆς ἐξαχρειώσεως δῆθεν τῶν νεωτέρων λαῶν Ἰερειμάδης θεολόγων τε καὶ ἠθικολόγων. Ἀνεξακροτήτως τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως, τὰ αἰώνια καὶ ἀναλλοίωτα τοῦ ἀνθρώπου αἰσθηήματα οὐ φλέγῃσι πάντοτε τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ ἀντὶ νὰ ἐκπίπτωσιν, ὥς τινες ἰσχυρίζονται, διὰ τῆς κοινωνικῆς ἐξελίξεως, θὰ λεπτόνωνται τὸ ὑνάντιον, θὰ ἐνισχύωνται, θὰ καθίστανται εὐγενέστερα, τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ καὶ τῆς ὑγινοῦς φιλοσοφίας ἔχοντων ὡς ἀρχὴν καὶ σκοπὸν καὶ σύμβολον τὴν ὑπαγωγὴν τοῦ ἐγωῖσμοῦ εἰς τὰ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀγαθὰ αἰσθηήματα.

Ὁ πατήρ ὁ μεριμνῶν ὑπὲρ τῆς μετὰ θάνατον τύχης τῶν τέκνων του, ὁ σύζυγος ὁ αἰσθανόμενος τὸ καθῆκον καὶ τὴν ἀνάγκην νὰ καταλίπῃ τῇ συντροφῇ τοῦ βίου του μικρὰν τινὰ περιουσίαν, ἣν θὰ τῷ ἦτο ἀδύνατον νὰ σχηματίσῃ ποτὲ διὰ τῆς ἐργασίας του ἢ ἀκερκίαν τὴν προῖκα αὐτῆς ἀποθνήσκων ἄτεκνος, ὁ φίλος ὁ ἐργαζόμενος ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος προσφιλῶν αὐτῷ ὄντων, ὁ εὐεργετηθεὶς καὶ αἰσθανόμενος ἀειφλεγὲς ἐν τῇ καρδίᾳ τὸ τῆς εὐγνωμοσύνης αἰσθημα, ἐπιθυμῶν δὲ διακκῶς ἐν' ἀποτίσει ἔστω καὶ μετὰ θάνατον τὴν εὐεργεσίαν εἰς τὰ τέκνα τοῦ εὐεργέτου τοῦ, ὁ φιλόανθρωπος ὁ ἐπιθυμῶν ἐκ τοῦ μικροῦ τῆς ἐργασίας του κέρδους νὰ καταλίπῃ κεφάλαιόν τι εἰς φιλανθρωπικὸν κατᾶστημα ἢ πρὸς ὅποιονδῆποτε ἄλλον ἀγαθὸν σκοπὸν καὶ τότε ἄλλοι πνίγουν τὴν φωνὴν τῶν ἐγωῖστων εὐρίσκοντες τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς ἐν περιπτώσει θανάτου μέσον σπουδαίας ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς ὠφελείας πύροχον.

Ἡ ἀσφάλεια τῆς ζωῆς ἐν περιπτώσει θανάτου δύναται νὰ ὑποστῇ πολλοὺς καὶ ποικίλους συνδυασμοὺς ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέρων τοὺς κυριωτέ-  
ρους, πιστεύω ὅτι θὰ μεταδώσω ὑμῖν τὴν δέουσαν περὶ αὐτῆς ἐννοιαν.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ ἀσφάλεια γίνεται ἐφ' ὅλης τῆς διαρκείας τῆς ζωῆς, πολλάκις ὅμως καὶ μέχρι ὀρισμένου τινος χρονικοῦ διαστήματος. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ὁ ἀσφαλισθεὶς ἐφείλει νὰ καταβάλῃ τὴν ἐνιαύσιον ἀσφάλιστρον μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ, ἡ δ' Ἐταιρεία νὰ πληρώσῃ τὴν

\* Κατ' ἄλλους τὸ ῥητὸν τοῦτο ἐλέγχετο ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου XV καὶ τῆς κυρίας Pompadour.



ἡμέραν αὐτοῦ τὸ ὀρισθὲν ποσὸν εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ἀσφαλισθέντος ὑποδειχθὲν πρόσωπον, ἐν τῇ δευτέρᾳ ὅμως τὸ ἀσφαλισθὲν κεφάλαιον πληρώνεται μόνον, ἐὰν ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ἐντὸς τοῦ ὀρισθέντος χρονικοῦ διαστήματος, ἄλλως ἀπόλλυνται τὰ καταβληθέντα καὶ ἡ Ἑταιρία εἰς οὐδὲν ὑποχρεοῦται. Κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην, ὡς πᾶς τις εὐκόλως ἐννοεῖ, ἡ Ἑταιρία ἔχει πλεονέκτηρον πιθανότητα κέρδους, ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ τὰ κατ' αὐτὴν ἀσφαλιστρὰ εἰσὶ μικρότερα τῶν κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν διδομένων, κατὰ τοσοῦτον δ' ἀκόμη μικρότερα, καθ' ὅσον μικρότερα εἶναι ἡ ἡλικία τοῦ ἀσφαλιζομένου καὶ ὁ ὀριζόμενος τῆς ἀσφαλείας χρόνος, διότι ὅσον μεγαλειότερα ἡ ἡλικία καὶ περισσότερον τὸ τῆς ἀσφαλείας χρονικὸν διάστημα, τόσον πιθανώτερος ὁ ἐντὸς αὐτοῦ θάνατος τοῦ ἀσφαλισθέντος καὶ τόσον πιθανώτερα ἐπομένως ἡ τῆς Ἑταιρίας ζημία. Τὸ τῆς ἡλικίας ζήτημα λαμβάνεται ἐπίσης σπουδαίως ὑπ' ὄψει καὶ κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν, τῆς ἐφ' ὅλης τῆς ζωῆς ἀσφαλείας τουτέστι, διότι ὅσον μεγαλειότερας ἡλικίας εἶναι ὁ ἀσφαλιζόμενος, τόσον περισσότερον φυσικῶς ὑποκείμενος εἰς θάνατον θεωρεῖται καὶ τόσον πιθανώτερα ἡ ζημία τῶν ἀσφαλιστῶν, οἵτινες ζητοῦσι τότε δικαίως ἐν τῇ ἀναλόγῳ αὐξήσει τῶν ἀσφαλιστρῶν ὅ,τι δὲν τοῖς ὑπισχνεῖται ὁ χρόνος. Οὕτω εἰκοσκατὲς πρόσωπον θέλον' ν' ἀσφαλίσῃ ὑπὲρ τινος τὸ ποσὸν 10,000 φράγ. ἐν περιπτώσει θανάτου ἀορίστως, δεσβεῖται νὰ καταβάλλῃ 187 φρ. ἑτησίως, εἰκοσιπεντακατὲς 213 φρ., τριακοντακατὲς 244 φρ., τεσσαρακοντακατὲς 325, φρ. πεντηκοντακατὲς 453 φρ. κτλ. Ἐὰν δύο σύζυγοι, ὧν ὁ ἀνὴρ εἶναι ἡλικίας λ. χ. τριάκοντα ἑτῶν, ἡ δὲ γυνὴ εἴκοσι, θέλωσι ν' ἀσφαλίσωσι 10,000 φρ. εἰς τὸν ἐπιζήσοντα ἐξ αὐτῶν ἀδιακρίτως, θὰ καταβάλλωσιν ἑτησίως 431 φρ. ἤτοι τὸ ἄθροισμα τῶν κατ' ἕτος ἀσφαλιστρῶν ἀμφοτέρων ἀναλόγως τῆς ἡλικίας των. Ἐκάστη ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία τοῦ περὶ οὗ πρόκειται εἶδους ἔχει τοὺς ἀναγκαίους ἰδίους πίνακας, ἐν οἷς φαίνεται ἡ τιμὴ τῆς ἀσφαλείας ἀναλόγως τῆς ἡλικίας τοῦ ἀσφαλιζομένου καὶ τοῦ χρόνου μέχρι τοῦ ὁποίου ἐπιθυμεῖ ν' ἀσφαλισθῇ οὗτος. Πρὸς τῇ ἡλικίᾳ σπουδαίως λαμβάνεται ἐπίσης ὑπ' ὄψει ὑπὸ τῶν Ἑταιριῶν καὶ ἡ ὑγίεια τῶν ἀσφαλιζομένων προσώπων. Συνήθως τὸ ὀρισθὲν κεφάλαιον ἢ ἡ ἑτησίᾳ πρόσοδος δίδεται ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας μετὰ τὸν θάνατον ἐνδὲς μόνου ἀσφαλισθέντος· ἐνίοτε ὅμως προσυμφωνεῖται ὁ ὅρος τοῦ θανάτου πλεονέκτων τοιούτων καὶ ὀρίζεται νὰ καταβληθῇ ἡ ἀσφάλεια τῷ ἐπιζήσαντι ἢ ἐν ἀποκλειστικῶς ἐξ αὐτῶν, ἐὰν ἤθελεν ἐπιζῆσαι.

Ἰδωμεν νῦν δι' ὀλίγων παραδειγμάτων τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀσφαλείας ἐν περιπτώσει θανάτου.

Εἶπον πρὸ μικροῦ ὅτι τριακοντακατὲς πρόσωπον δύναται ν' ἀσφαλίσῃ ὑπὲρ τινος τὸ ποσὸν δεκακισχιλίων φρ. καταβάλλον 244 φρ. ἑτησίως μέχρι τοῦ θανάτου του. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦτο ἐτοποθέ-



τει ἀλλαχοῦ ἐπίσης ἀσφαλῶς καὶ τοιοῦτον συμφερόντως, τὰ ἐκ τῶν οἰκονομιῶν του 244 ταῦτα φρ., ὥστε νὰ προτίθενται αὐτοῖς οἱ τε τόκοι καὶ τὰ ἐπιτόκια, ἔπρεπε νὰ ζήτην εἰσοσι τοῦλάχιστον ἔτη, ἵνα συμπληρώσῃ τὸ ἀσφαλιτθὲν κεφάλαιον, ἐνῶ ἐὰν καὶ μετὰ μίαν μόνον στιγμὴν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀφ' ἧς ἡτρηλίθῃ ἀποθάνῃ, ἡ Ἑταιρεία ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλῃ ἀμέσως τῷ ὑποδειχθέντι κληρονόμῳ ὁλοκλήρως τὰ τῶν δεκακισχιλίων φρ. ποσόν. Ἀλλ' ἡ τοποθέτησις τοῦ μικροῦ τῶν 244 φρ. ποσοῦ κατ' ἔτος ἀσφαλῶς καὶ συμφερόντως εἶναι ὑπόθεσις κατὰστρεφόμενη ὑπὸ τῆς κατ' ἐκάστην πείρας! Αἱ ἀσφαλιστικαὶ Ἑταιρίαι μεγάλα διαχειριζόμεναι κεφάλαια καὶ ἐπ' αὐτῶν εἰσπράττουσιν τόκους καὶ ἐπιτόκια δύνανται νὰ παρέχωσιν ἐνκόλως τὸ ἀνυπολόγιστον ἐκ τούτων τοῖς μικροῖς τῶν ἰδιωτῶν ποσοῖς, ἀλλ' ὁ ἰδιώτης οὔτε ἀξιώχρεα οὔτε πρόθυμα εὐρίσκει πάντοτε πρόσωπα, ἵνα κατ' ἔτος ἐπωφελῶς τοποθετῇ τὰς μικρὰς ἢ ἐλαχίστας αὐτοῦ οἰκονομίας.

Λάβωμεν ἕτερον παράδειγμα: Ὑποθέσατε νεκρὸν ἀξιομαχτικόν, ὄντα τὸ μόνον στήριγμα τοῦ γήρατος πατρὸς ἢ χήρας μητρός, ἐστερημένον πάσης περιουσίας, βλέποντα δ' ὡς ἐκ τοῦ σταδίου τοῦ ἔττω καὶ ἐν Ἑλλάδι, ἀλλ' εἰς τὸ μέλλον ἐννοεῖται, τὸν ἴδιον θάνατον πιθανώτερον ἥτως τοῦ θανάτου ἐκείνου ἢ ἐκείνης. Δι' ἀνεπαισθήτων σχεδὸν μικρῶν οἰκονομιῶν καταβαλλομένων κατὰ τριμηνίαν εἰς ἀσφαλιστικὴν τινὴν Ἑταιρίαν, δύναται ν' ἀποκτήσῃ τὴν παρήγορον βεβαιότητα ὅτι ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν συμβῇ, τὸ προσφιλές του ὃν δὲν θ' ἀποθάνῃ ἐκ τῆς πείνης! Διὰ τίνος ἄλλου μέσου ὅλ' ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτύχῃ τοιαύτης ἀνταρρακτικῆς καὶ γλυκείας βεβαιότητος;

Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἀσφαλιζόμενον ἄτομον ἀτομικῶς καὶ εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ πρὸ τοῦ θανάτου του δύναται ν' ἀποβῇ λυσιτελεστάτη ἢ ἐν περιπτώσει θανάτου ἀσφάλεια. Ὑποθέσατε ἔντιμον, φιλόπονον, ἀλλὰ πτωχὸν βιομήχανον χρήζοντα ἀπαρτιτῶς κεφαλαίου τινος χρημάτων πρὸς κάλυψιν τῶν πρώτων καὶ ἀναγκαίων τῆς ἐπιχειρήσεώς του δαπανῶν. Δάνειον 20,000 λ. χ. φρ. εἰς ἄνθρωπον πάσης στερούμενον κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας, πάσης φρεγγύου ὑπογραφῆς, δάνειον μὴ ὑποκρῦπτον τὴν ἐπάρκτον λερνάικιν τῆς τοκογλυφίας Ὑδραν, δάνειον τοιοῦτον εἰς τοιοῦτον ἄνθρωπον, λέγω, εἶναι ἀδύνατον. Ὁ ζῆλος του, ἡ τιμιότης του, ἡ φιλοπονία του, ἡ πεποίθησις εἰς τὴν ἐπιδεξίαν καὶ ἐπιτυχίᾳ τῶν ἐργασιῶν του διεύθυνσιν δὲν ἀρκοῦσι δυστυχῶς ἵνα κάμψωσιν οὐδένα δανειτῆν, σκεπτόμενον ὅτι ὁ θάνατος δύναται νὰ διακάψῃ εἰς πᾶσαν στιγμὴν τὴν ἐξόφλησιν τοῦ χρέους. Καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὁ φιλόπονος, ὁ τίμιος, ὁ ναυνεχὴς, ὁ ἱκανός, ὁ ἀρχηγὸς ὁλοκλήρου οἰκογενείας εἰς αὐτὸν μόνον προσβλεπούτης καὶ παρ' αὐτοῦ τὸν ἐπιούσιον ἀναμενούσης ἄρτον καταδικάζεται ἐνεκα ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων μέσων εἰς



ἀργίαν, εἰς πενίαν, εἰς δυστυχίαν, ἴσως εἰς ἔγκλημα, ἴσως εἰς μαρτυρὴν, ἴσως εἰς αὐτοχειρίαν. Τὸν ἄνθρωπον τοῦτον δύναται νὰ σώσῃ ἡ ἀσφάλεια τῆς ζωῆς! Τί φοβοῦνται οἱ δυστροποῦντες δανεισταί; τὸν θάνατον τοῦ τιμίου βιομηχάνου καὶ τὴν ὥς ἐκ τούτου ἀπώλειαν τοῦ δανεισθέντος ποσοῦ. Ἀρκεῖ λοιπὸν ἡ διὰ τὸ ποσὸν τῶν 20,000 φρ. ἀσφάλεια καὶ ἡ μεταβίβασις αὐτοῦ ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ ἀσφαλισθέντος εἰς τὸν δανειστήν, ἵνα ἐκλίπῃ ὁ ἐκ τοῦ θανάτου τούτου γεννώμενος κίνδυνος καὶ δοθῇ μὲ τελεῖν οὕτω ἐγγύησιν τὸ αἰτούμενον χρῆμα.

ὑπολείπεται μοι νῦν νὰ εἰπῶ ὀλίγας λέξεις καὶ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν αἱ ἀσφαλιστικαὶ Ἑταιρίαι ὀρίζουσι τὰ πληρωτέα ἀσφάλιστρα κατὰ τὰς διαφόρους μορφὰς καὶ τοὺς ποικίλους συνδυασμοὺς τῆς ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀσφαλείας, περὶ τῆς μεθόδου δι' ἣς προὑπολογίζονται, κατὰ τὸ δυνατόν, τὰ κέρδη καὶ τὰ βάρη αὐτῶν.

Ὡς κυρία βάσις τῶν τοιούτων ὑπολογισμῶν καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις ταύτας λαμβάνεται ἡ πιθανότης τῆς διρκείας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἀναλόγως τῶν διαφόρων ἡλικιῶν, ἐξαγομένη ἐκ τῶν πινάκων τῆς θνητότητος, οἵτινες ἐγένοντο ἐννοεῖται κατόπιν μακροχρονίων πειρητήσεων. Ἐπὶ τῆς πιθανότητος ταύτης ἐντεῦθεν καὶ ἐπὶ μετρίου τόκου ἐτέρωθεν βασιζόμεναι αἱ Ἑταιρίαι ὑπολογίζουσι τὸ ἀσφάλιστρον, ὅπερ φρονοῦσιν ὅτι κατὰ τὰς διαφόρους περιπτώσεις δύναται νὰ τὰς ικανοποιήσῃ διὰ πᾶσαν ἀπώλειαν. Γινώσκων πόσον ὀλίγην συμπάθειαν κίσθάνονται οἱ πολλοὶ πρὸς τὴν μαθηματικὴν ἐπιστήμην, δὲν σκοπεῶ νὰ ἐξεντλήσω τὴν ὑπομονὴν ὑμῶν διὰ τῆς ὀλίγον ἄλλως τε ἀναγκαίως ἀναπτύξεως τῶν μαθηματικῶν ἀρχῶν καὶ πράξεων, δι' ὧν τελεῖται ὁ ἐν λόγῳ ὑπολογισμός,<sup>1</sup> λέγω μόνον ὅτι τὰ ἐκ τῶν στατιστικῶν ἐρευνῶν ἀντλούμενα στοιχεῖα τούτου δὲν ἀγνοοῦν ἔτι, ὥς ὀρθῶς παρατηρεῖ καὶ ὁ Auguste Chevalier, εἰς θεωρίαν ἀκριβῆ καὶ ἀλάνθαστον. Ἄπολύτως ἀναγκαῖον εἶναι, προσθέτει ὁ αὐτὸς συγγραφεύς, ἵνα αἱ ἀσφαλιστικαὶ Ἑταιρίαι ἔχωσι γνῶσιν ἀκριβῆ τῆς πιθανότητος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἐν ταῖς διαφόροις τοῦ κόσμου χώραις, ἀφοῦ ἀσφαλίζουσιν αὗται ἐν περιπτώσει θανάτου τοὺς ἀποδημοῦντας καὶ ναυτιλλομένους, οἵτινες διατρέχουσι τὰ διάφορα κλίματα, ἐν οἷς διαφέρει κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ ἡττον ἡ θνητότης<sup>2</sup>.

1 <sup>18</sup>. Un million de faits, arithmétique sociale p. Leon Lalanne.

2 <sup>18</sup>. Dictionnaire de la conversation t. I. καὶ dictionnaire universel p. P. Larousse. Ἐν Γαλλίᾳ ὅσας αἱ ἀσφαλιστικαὶ Ἑταιρίαι πρόκειται ν' ἀσφαλίσωσι τινὰ ἐν περιπτώσει θανάτου μεταχειρίζονται τὸν πῖνακα τοῦ Duvillard, ὅστις δείκνυσιν, λέγει ὁ Lalanne, θνητότητα λίαν ταχείαν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀσφαλειῶν ἐν περιπτώσει ὑπερβιώσεως συμβουλευόνται τοῖναντίον τὸν πῖνακα τοῦ Déprezieux ὅστις εἶχε ὑπ' ὄψει τὴν θνητότητα τῆς καλῆς τάξεως καὶ δείκνυσιν ἐπομένως ταύτην βραδυτέραν πολὺ τοῦ τοῦ Duvillard. Αἱ ἀγγλικάι Ἑταιρίαι ἐν ταῖς αὐταῖς περιστάσεσι μεταχειρίζονται τοὺς πῖνακας τοὺς παριστώνας τὴν θνητότητα



Τὴν μεγάλην εἰς τὰς ἀσφαλιστικὰς Ἑταιρίας πίστιν τοῦ κοινοῦ, ἐπα-  
χειρήσαντινες νὰ κλονίσωσιν ἐν Εὐρώπῃ διὰ τῆς παρατηρήσεως ὅτι ἐν  
περιπτώσει φυτικῆς τινος καταστροφῆς πόλεως τινος ἢ ἐν περιπτώσει χο-  
λέρας, λοιμοῦ ἢ ἄλλης βροτολοιγοῦ νόσου θὰ ἠδυνάτουν αὐταὶ νὰ ἐκ-  
πληρώσωσι τὰς ὑποχρεώσεις τῶν πρὸ τῆς συνθηροῦσεως τοσούτων ταῦτο-  
χρόνων ἀπαιτήσεων. Ἡ παρατήρησις αὕτη οὐκ ἦτο ὄντως ἀξία λόγου ἐάν,  
ὡς ἐρῶς παρετήρησαν πολλοί, αἱ ἀσφαλιστικαὶ Ἑταιρίαι ἠτφάλιζον μό-  
νον ἐν περιπτώσει θανάτου, ἀλλ' ὅπως ἀσφαλίζουσι νῦν, ἀπόλλυσιν ἀπα-  
σαν αὐτῆς τὴν δύναμιν, διότι ὁ ἐκ χολέρας καὶ ὑπόθεσιν θάνατος τῶν ἀσφα-  
λισθέντων ἐν περιπτώσει θανάτου εἶναι τόσον πιθανὸς ὥσιν καὶ ὁ τῶν  
ἀσφαλισθέντων ἐν περιπτώσει υπερβιώσεως καὶ αἱ ζημίαι ἐπομένως τῶν  
Ἑταιριῶν, ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς καταβολῆς τοσούτων ὁμοῦ κεφαλαιῶν εἰς  
τοὺς κληρονόμους τῶν πρώτων, ἔσονται ἀνάλογοι τῶν ὠφελειῶν, ὡς ἐκ τοῦ  
δριστικοῦ κέρδους τῶν ὑπὸ τῶν δευτέρων καταβληθέντων ἀσφαλίσεων.

Καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατριᾷ ἐγένοντο ἀπόπειράί τινες εἰσαγωγῆς τοῦ  
συστήματος τῆς ἀσφαλείας τῆς ζωῆς. Τὸ τῆς ἐθνικῆς τραπέζης ταμειου-  
τήριον καὶ τὸ τῶν ἀπόρων παίδων τοῦ συλλόγου Παρνασσοῦ, καίτοι εἰς  
ἕτερον ἀναγόμενα κλάδον, δύνανται οὐχ' ἥττον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τὸν  
αὐτὸν ὑπὸ τινὰ φάσιν ἐπιδιώκοντα μετὰ τῶν ἑταιριῶν τῆς ἀσφαλείας  
τῆς ζωῆς κοινωφελῇ σκοπὸν, ἦτοι τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ κεφαλαιῶν καὶ  
τὴν μετ' αὐξήσεως ἀπόδοσιν αὐτοῦ. Εἰδικώτερον βεβχίως εἰς τὸ περὶ οὗ  
πρόκειται σύστημα ἀπέδωκεν ἡ ναυτικὴ τραπέζα «Ἀρχιγγελο», ἥτις  
καὶ ἴδιον ὥρισεν ἐπὶ τούτῳ τμήματι. Ἀλλ', ὡς γνωστὸν, μεθ' ὅλην τὴν  
προστασίαν τοῦ ὁμωνύμου αὐτῇ ἀρχηγοῦ τῶν οὐρανίων δυνάμεων, ἡ τρά-  
πεζα αὕτη ἐναυάγησε πρὸ μικροῦ καὶ ἐν τῷ γενικῷ αὐτῆς ναυαγίῳ ἀπώ-  
λετο καὶ ἡ ἐν λόγῳ ἰδιαιτέρα ἐπιχείρησις. Τέλος ὁμῶς εὐτυχῶς, γνωστο-  
τάτῃ ἀσφαλιστικῇ ἑταιρίᾳ, ἡ τῆς Τεργέστης Αὐτοκρατορικῇ Βασιλικῇ  
προνομιούχῃ Riunione Adriatica di Sicurt ἀνῆγγειλεν ὅτι μετὰ τῶν λοι-  
πῶν αὐτῆς ἐνταῦθα ἐργασιῶν ἀνλαμβάνει καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς.  
Τῆς ἑταιρίας ταύτης ἰδρυθεῖσης τῷ 1838, κακτημένης κεφάλαιον μετο-  
χικὸν 52 ἑκκτομ. φρ. καὶ ἀπολαυσούσης μεγάλῃς ὑπολήψεως καὶ πί-  
στεως ἐν Εὐρώπῃ, ἀντιπρόσωπος ἐνταῦθα ἐγένετο ὁ φίλος καὶ πατὴρ ὁμῶν  
γνωστὸς κ. Μιχαὴλ Π. Λάμπρος, ὃ ἐκφράζω δημοσίᾳ τὰς εὐχαριστίας μου  
ἐπὶ τῇ εὐγενεῖ προθυμίᾳ, δι' ἧς μοι παρέσχες τοὺς πίνακας, ἐξ ὧν ἐξήγα-  
γον τὰ δι' ἀριθμῶν ἐκεῖνα παραδείγματα καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαφορὰν  
τῶν ἀσφαλίσεων ἀναλόγως τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ χρόνου τῆς ἀσφαλείας.  
Εἰς τὴν ἑταιρίαν ταύτην, ἥτις ἀνεγνωρίσθη ἐν Ἑλλάδι διὰ τοῦ ἀπὸ 27

ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ Northampton καὶ Carlisle, ὧν ὁ μὲν ἐμφάνει αὐτὴν ταχύτεραν τῆς τοῦ  
Duvillard, ὁ δὲ βραδύτεραν τῆς τοῦ Déparcieux. Ἰδ. Lalanne ἐνθ. ἄνωγ.

Ἰουνίου 1839 Βασιλ. διατάγματος τοῦ μακαρίτου Ὁθωνος, δύνανται ν' ἀπο-  
 τανθῶσι πάντες οἱ νοοῦντες τὸ ἐκ τῆς ἀσφαλείας τῆς ζωῆς συμφέρον  
 πλὴν ἴσως μόνου τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτῆς καθότου ἀφορᾷ τοῦλάχιστον  
 τὴν ἐν περιπτώσει θανάτου ἀσφάλειαν, διότι τοιαύτην οὗτος ἐκδηλοῦ δύ-  
 ναμιν ζωῆς, ὥστε θὰ ἐζημιούτο φανερώς καὶ σπουδαίως καταβάλλων ἐφ'  
 ἐλόκληρον ἔτι αἰῶνα ἀσφάλιστρον.

Τοιοῦτον τὸ σύστημα τῆς ἀσφαλείας τῆς ζωῆς, οὕτινος τὴν ἀνάπτυξιν  
 ἀνέλαβον εἰς τὴν μεγάλην πρακτικὴν αὐτοῦ σημασίαν καὶ εἰς τὴν παν-  
 τελεῇ σχεδὸν ἐν Ἑλλάδι ἄγνοιαν τῶν κοινωφελῶν αὐτοῦ καρπῶν ἀποβλέ-  
 πων. Ἀγνοῶ ἔκν διὰ τῆς ἀναπτύξεως τούτης κατώρθωσα νὰ ὑπερνικήσω  
 τὴν φαινομένην τοῦ θέματός μου ξηρότητα καὶ νὰ ἀποκαλύψω ἅπαν  
 τὸ ἐνυπάρχον ἐν αὐτῇ ἐνδιαφέρον, ἀλλ' ἔκν ἀπέτυχον τοῦ σκοποῦ μου,  
 ἔκν δὲν ἡδυνήθην νὰ καταστήσω αὐτὸ ἄξιον τῆς συντόνου ὑμῶν προσο-  
 χῆς, μελέτης καὶ ἐκτιμήσεως, ἢ ἀποτυχία δέον ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἀσθέ-  
 νειαν τῶν ἐμῶν δυνάμεων, εἰς τὴν μετριωτάτην ἱκανότητα τοῦ ἀναπτύ-  
 ξαντος καὶ οὐχὶ εἰς τὴν πτωχείαν τοῦ ἀναπτυχθέντος πράγματος. Ὅσον  
 τὸ ἐπ' ἐμοί, τὴν κοινωφελῇ αὐτοῦ σημασίαν ὑπό τε τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλι-  
 κὴν ἐποψίν αἰσθάνομαι πολὺ ἄνωτέραν, πολὺ σπουδαιότεραν, πολὺ ἀξιο-  
 λογωτέραν ἐν ὅλῃ τῇ μικρᾷ αὐτῇ ἀξιώσει ἐκείνης, ἣν δικτακλίπτουσι  
 διάφορα ἄλλα συστήματα τὴν γενικὴν δῆθεν τῆς κοινωνίας ἀναμόρφωσιν  
 καὶ τὴν ἐπίτευξιν τῆς καθολικῆς εὐδαιμονίας ἐπιδιώκοντα. Ποῦν τὸ ἐκ  
 τῶν ματαίων τούτων ἐπαγγελιῶν πρακτικὸν μέχρι τοῦδε ἀποτέλεσμα;  
 ποῦν τὸ ἐκ τῶν κατὰ τῆς κοινωνίας διακηρυχθέντων, ὕβρεων ἢ καὶ δικ-  
 τολῶν πολλῶν πυρεττουσῶν κεφαλῶν κοινὸν ὄφελος; Τίνα μέχρι τῆς  
 στιγμῆς ταύτης εἰς τὰς κοινωνικὰς πληγὰς θεραπείαν καὶ ποίαν τῆς τύ-  
 χης τῶν πασχόντων βελτίωσιν ἤνεγκον οἱ πλούσιοι εἰς λόγους μόνον, εἰς  
 θεωρίας, εἰς σχέδια, εἰς συστήματα μωρὰ καὶ ἀπραγματοποιήτα γνωστοὶ  
 καὶ ἄγνωστοι κοινωνικοὶ Προκροῦσται; Ἢ πρὸς τὸ πλουτεῖν μανίαι, λέ-  
 γουσιν, εἶναι ἡ κυρία τῶν κοινωνικῶν δεινῶν αἰτία καὶ ὁ πλοῦτος ὁ μό-  
 νος παντὸς ἱεροῦ καὶ ὁσίου καταστροφεὺς! Πιτᾶξωμεν αὐτὸν καὶ θὰ ἀνα-  
 τείλῃ ἀμέσως ὁ ἥλιος τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς τῶν λαῶν εὐδαιμονίας! Πό-  
 σας τῇ ὄντι ἀληθείας δὲν περιέχει ὁ ὠρκεὶς ἐκεῖνος πρὸς τὸν χρυσὸν ὕμνος  
 τοῦ Τυρολοῦ Frank!

De tous les fils secrets qui font mouvoir la vie,

O toi, le plus subtil et le plus merveilleux !

Or ! principe de tout, larme au soleil ravie !

Seul dieu toujours vivant, parmi tant de faux dieux,

Méduse, dont l'aspect change le cœur en pierre,

Et fait tomber en poudre aux pieds de la rosière

La robe d'innocence et de virginité !



Sublime corrupteur ! Clef de la volonté !  
 Laisse-moi t'admirer ! — parle-moi, — viens me dire  
 Que l'honneur n'est qu'un mot, que la vertu n'est rien,  
 Que, dès qu'on te possède, on est homme de bien ;  
 Que rien n'est vrai que toi ! — Qu'un esprit en délire  
 Ne saurait inventer de rêves si hardis,  
 Si monstrueusement en dehors du possible,  
 Que tu ne puisse encore sur ton levier terrible  
 Soulever l'univers, pour qu'ils soient accomplis !

Χρυσάφι ! δάκρυ λαμπερό κλεμμένο ἀπὸ τὸν ἥλιο \*  
 Μόνη θεὸς παντοτεινὴ ἔς τοὺς ψεύτικους τοὺς τόσους,  
 Μέδουσα ! ποῦ ἡ ὄψις σου κάθε καρδιὰ πετρώνει;  
 Ποῦ καὶ ἀπ' τὴν κόρη τὴν σεμνὴ σκορπᾷ καὶ κάνεις σκόνη  
 Τῆς παρθενίας τὸ φέρεμα ! . . . Ξελογλαστὴ τοῦ κόσμου !  
 Νὰ σὲ θαυμάσω ἔφητε καὶ τέτοιαν γνώμην δός μου,  
 Πῶς ἡ τιμὴ εἶναι τίποτε καὶ ἡ ἀρετὴ χαμένη  
 Πῶς ὁποῖος σ' ἔχει, ἄνθρωπος καλὸς ἔμπορει νὰ γένη,  
 Πῶς μόνον σ' εἶπαι ἀληθινό ! πῶς νοῦς ποῦ τ' ἄχει χάσει  
 Δὲν θάμποροῦσ' ὀνειράτα παράξενα νὰ πλάσῃ  
 Ὀνειράτα παράτολμα, αὐθάδη, παρκαμύθια  
 Ποῦ γὰρ νάβγοῦν ἀλήθεια  
 Ἄπορεῖς νὰ κατορθώσῃς  
 Στὸ φοβερό σου τὸ μοχλὸ τὸν κόσμον νὰ σηκώσῃς.

\* Ἀλλὰ τὸν ὕμνον τοῦτον ἔθηκεν ὁ Musset εἰς τὸ στόμα τοῦ ὀκνηροῦ Frank, τοῦ φονέως, τοῦ τυχοδιώκτου, τοῦ ἐμπρηστοῦ τῆς πατρικῆς καλύβης, ὅστις οὕτω μόνον ἐνδοεῖ τότε τὴν τοῦ χρήματος χρῆσιν. Καὶ ὅμως ἦν ἐπιτευχθῶσι τὰ πλεῖστα τῶν ὕμνουμένων τούτων δυνατῶν κατορθωμάτων τοῦ χρυσοῦ, θὰ ἦτο ἀνγκυαία προσέτι ἡ εὕρεσις θυμάτων αἰσθηνομένων μέχρι τῆς καρδίας τοὺς ὀνυχας τῆς πενίας, τοῦ φοβεροῦ τούτου θηρίου, τοῦ μεγάλου σκοπέλου καθ' οὗ συντρίβεται σχεδὸν πάντοτε τὸ σκῆφος πάσης ἀρετῆς, τῆς πενίας, ἧς τὸ ἀποτρόπαιον καὶ μαῦρον φάσμα καθίστησι λαμπροτέρως τὰς ἀκτῖνας τοῦ χρυσοῦ καὶ αἱ φοβεραὶ ἀπειλαὶ ἐλκτικωτέραν τοῦ ἄσματος τῶν ἀρχαίων Σειρήνων τὴν γοητευτικὴν τοῦ

\* Τὴν παράφρασιν ταύτην τῶν στίχων τοῦ Alfred de Musset ὀφείλω εἰς τὴν χάρισσαν Μοῦσαν τοῦ εὐφυοῦς καὶ συμπαθοῦς νεαροῦ ποιητοῦ κ. Γεωργίου Δροσίνη, ὃ ἠκφράζω καὶ πάλιν ἐνταῦθα τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου.

πειρασμοῦ φωνήν. Ἡ πενία λοιπὸν καὶ οὐχὶ ὁ πλοῦτος, ἡ πενία πρὸ πάντων μεγάλῃ αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν κοινωνικῇ πληγῇ γεννᾷ τὰ πλεῖστα κοινωνικὰ ἔλκη, ἀλλ' ἡ πενία πρέπει νὰ πολεμῇται διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ ξένου χρήματος ἢ διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς οἰκονομίας; — Πᾶσα ἐπίνοια, πᾶν μέσον, πᾶν σύστημα συντελοῦν ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον, ἀλλὰ συντελοῦν πράγματι εἰς τὴν διὰ τῆς νομίμου ταύτης ὁδοῦ ἐλάττωσιν τῆς πενίας καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς πηγνυζόντων κακῶν μοι φαίνεται: πλείονος ἀξίας καὶ περισσοτέρης προσοχῆς ἄξιον πολλῶν πομπωδῶν καὶ μεγάλων ἀλλ' ἀγόνων θεωρίων καὶ σχεδίων περὶ τῆς καθολικῆς καὶ ἀμέστου δῆθεν εὐδαιμονίας τῶν λαῶν. Διὰ τοῦτο τοσοῦτον θερμῶς, ἂν οὐχὶ ἐπιτυχῶς καὶ μετὰ τοσούτης πεποιθήσεως προσέβην εἰς τὴν ἀνάπτυξιν συστήματος, ὅπερ ἀσφαλίζει τῷ φιλέργῳ καὶ οἰκονόμῳ ἀνθρώπῳ γῆρας ἄνετον καὶ ἐλεύθερον στερήσεων, τῇ πτωχῇ κῶρη ἔντιμον καὶ εὐτυχῇ ἀποκατάστασιν, τῷ τιμίῳ βιομηχάνῳ τὰ μέσα τῆς ἐργασίας του καὶ τῆς δι' αὐτῆς συντηρήσεως αὐτοῦ τε καὶ τῶν τέκνων του, συστήματος, τὸ ὁποῖον παρέχει τὸν ἐπιούσιον ἄρτον εἰς ὁλόκληρον διὰ τοῦ αἰφνιδίου τοῦ πατρὸς θανάτου ἀπορρηκτισθεῖσαν οἰκογένειαν, τὴν ἡσυχίαν καὶ τὸ θάρος εἰς τὸν ἀπογοητευόμενον πρὸ τῆς ἀβεβαιότητος τοῦ μέλλοντος καὶ ὑπὸ μυρίων καταλαμβανόμενον πολλάκις πειρασμῶν ἐν τῷ ἔργῳ του ἢ τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντός του, τὴν ἄφατον παρηγορίαν εἰς τὸν πατέρα ὅτι δὲν θ' ἀποθάνωσιν ἐκ πείνης τὰ τέκνα του, ὅτι δὲν θὰ πωλήσῃ μετὰ τὸ τέλος αὐτοῦ ἀντὶ ἐνὸς τεμαχίου ἄρτου τὴν τιμὴν τῆς ἡ Ουγάτης του.

Αἶ, πάντα ταῦτα εἰσὶν ἰσχυροί, νομίζω, κοινωφελείας τίτλοι, πάντα ταῦτα ἀρκοῦσιν ἵνα πείσωσιν ὅτι ἡ σύστασις τῶν ἀσφαλειῶν τῆς ζωῆς, καὶ ὑπισχνεῖται καὶ παρέχει πολλῶν δεινῶν τὴν θεραπείαν. Ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπον καὶ νῦν ἐπαναλαμβάνω, πανάκεια δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ κοινωνιολογίᾳ, ὡς δὲν ὑπάρχει καὶ ἐν τῇ ἱατρικῇ ἐπιστήμῃ. Εὐτυχῆς ὁ δυναμιζόμενος νὰ συντελέσῃ καὶ πως εἰς τὴν ἐρικτὴν τῶν κοινωνικῶν ἐλλείψεων ἐλάττωσιν!

Ἀνδρέας Α. Πακαδιαμαντόπουλος.